

Верховний
Суд

ОГЛЯД РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

За період з 18.06.2019 по 21.06.2019

2019/22

Дата прийняття:	18/06/2019
Дата набуття статусу остаточного:	18/06/2019 (Комітет)
Назва:	CASE OF SOBCO AND GHENT v. THE REPUBLIC OF MOLDOVA AND RUSSIA <i>(Applications nos. 3060/07 and 45533/09)</i>
Зміст:	<p>У 2005 році двох заявників було звільнено з роботи. Вони порушили судові провадження в судах самопроголошеної «Придністровської Молдавської Республіки».</p> <p>Ці провадження були завершені остаточними рішеннями «Верховного суду» «Придністровської Молдавської Республіки» 15 червня 2006 року та 19 лютого 2009 року, якими позови заявників було відхилено.</p> <p>Заявники скаржились, що їхні справи були розглянуті судом, який не відповідає вимозі незалежності та не є таким, що встановлений законом; окрім іншого, заявники скаржились, що такими «судами» їм не було забезпечено справедливого судового розгляду.</p> <p>Розглянувши справу заявників, Суд зазначив, що за певних обставин суд, що є частиною судової системи суб'єкта, який не визнаний відповідно до міжнародного права, може відповідати принципіві «встановленого законом», але можливо це за умови, що він є частиною судової системи, яка діє на конституційно-правовій основі, що відображає судову традицію відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Раніше Суд у рішенні «Мозер проти Республіки Молдови та Росії» встановив, що судова система «Придністровської Молдавської Республіки» не була такою, що відповідала судовій традиції відповідно до Конвенції.</p> <p>Щодо першого аспекту обов'язку Молдови в частині відновлення контролю над частиною своєї території Суд у п.152 цього рішення вказав, що з моменту початку військових дій у 1991–1992 роках до липня 2010 року Молдова вчинила необхідні дії, які могла.</p> <p>Розглянувши другу частину позитивних обов'язків Молдови, а саме забезпечення дотримання прав заявників, Суд зазначив, що заявники не надали доказів того, що вони проінформували молдавські органи влади про свою проблему. За таких обставин, молдавським органам влади не може бути пред'явлено претензій щодо їх бездіяльності у справах заявників.</p> <p>Зважаючи на свою прецедентну практику (рішення «Мозер проти Республіки Молдови та Росії»), ЄСПЛ вказав, що порушення Молдовою пункту 1 статті 6 Конвенції у цьому взаємозв'язку не було.</p>

	Встановивши у своїх попередніх рішеннях, що Російська Федерація здійснює над територією «Придністровської Молдавської Республіки» ефективний контроль та постійну військову, фінансову та політичну підтримку, без якої вона не могла б існувати, Російська Федерація є відповідальною за порушення прав заявників, передбачених Конвенцією.
Констатоване порушення (стаття):	Відсутність порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) Молдовою. Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) Російською Федерацією.
Дата прийняття:	18/06/2019
Дата набуття статусу остаточного:	18/06/2019 (Комітет)
Назва:	CASE OF COȚOFAN v. THE REPUBLIC OF MOLDOVA AND RUSSIA (Application no. 5659/07)
Зміст:	<p>Заявник мав у власності автомобіль, зареєстрований Молдавськими органами влади зі встановленим реєстраційним номером Молдови.</p> <p>16 грудня 2006 року працівник митної служби самопроголошеної «Придністровської Молдавської Республіки» зупинив заявника на контрольно-пропускному пункті та конфіскував його автомобіль, обґрунтовуючи це тим, що заявник, в'їжджаючи на територію «Придністровської Молдавської Республіки», не зупинився перед кордоном. Окрім іншого, заявника було пізніше зобов'язано сплатити 58 доларів США штрафу за повернення автомобіля.</p> <p>19 грудня 2006 року водійське посвідчення заявника було вилучено на тій підставі, що останній не дотримувався правил дорожнього руху. Його автомобіль було також вилучено з причини недотримання заявником митних правил, але протокол про вилучення було знищено, а заявник зміг повернути автомобіль п'ятьма годинами пізніше після втручання групи російських миротворців.</p> <p>Водійське посвідчення йому не повернули, а тому заявникові видали тимчасове посвідчення на право керування автотранспортним засобом.</p> <p>Заявник скаржився до органів влади Молдови, але вони повідомили, що нічим йому допомогти не можуть.</p> <p>Уряд Молдови оспорив той факт, що заявник проінформував їх про обставини цієї справи.</p> <p>Заявник скаржився на втручання у його право на мирне володіння майном. Молдова заперечувала доводи скаржника, мотивуючи це тим, що таке втручання регламентовано внутрішнім законодавством.</p>

	<p>Російська Федерація стверджувала, що вона «не має» юрисдикції на території «Придністровської Молдавської Республіки», а тому не може надавати свої пояснення.</p> <p>У світлі першого аспекту дотримання Молдовою своїх позитивних зобов'язань щодо відновлення контролю над територією Придністров'я, слід зазначити, що вона здійснила всі заходи, які могла здійснити.</p> <p>У світлі другого аспекту позитивних зобов'язань Молдовою щодо дотримання прав заявника слід зазначити, що останній не проінформував законні органи влади про свою проблему, а тому їм не можна пред'явити претензії у бездіяльності у справі заявника.</p> <p>Оскільки Російською Федерацією здійснюється контроль над територією самопроголошеної «Придністровської Молдавської Республіки», без військової, фінансової та політичної підтримки якої вона (самопроголошена республіка) не могла б існувати, а також з урахуванням прецедентної практики Суду (рішення «Мозер проти Республіки Молдови та Росії») Російська Федерація є відповідальною за порушення права заявника на мирне володіння майном.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Відсутність порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (право на мирне володіння майном) державою Молдова.</p> <p>Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції державою Російська Федерація.</p> <p>Відсутність порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту) державою Молдова.</p> <p>Порушення статті 13 Конвенції державою Російська Федерація.</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>18/06/2019</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>18/06/2019 (Комітет)</p>
<p>Назва:</p>	<p>CASE OF VIRPROD-LUX S. R. L. v. THE REPUBLIC OF MOLDOVA (Application no. 5067/08)</p>
<p>Зміст:</p>	<p>Компанія-заявник – Virprod-Lux S. R. L. є юридичною особою, зареєстрованою у Молдові.</p> <p>13 квітня 2000 року податкова служба вилучила будівлю у державної компанії V. в рахунок податків, які підлягають сплаті.</p> <p>1 жовтня 2000 року на запит податкової служби було проведено оцінку будівлі, яка склала 352 000 молдавських леїв.</p> <p>29 січня 2001 року Департамент приватизації та управління державним майном відчужив на публічних торгах цю будівлю компанії В. за 360 000 молдавських леїв (приблизно 29 678 євро).</p>

25 квітня 2003 року компанія-заявник придбала цю будівлю у компанії В. за 628 000 молдавських леїв (приблизно 22 053 євро).

29 березня 2007 року Генеральна прокуратура порушила судове провадження, вимагаючи анулювання угоди від 29 січня 2001 року та, відповідно, анулювання угоди про відчуження між компанією В. та компанією-заявником.

Окрім іншого, генеральна прокуратура вимагала повернення будівлі, що була предметом угод, до її першопочаткового власника – компанії V. Причиною такого оскарження було те, що оцінка цієї будівлі не була здійснена відповідно до вимог закону.

Компанія-заявник подала свої заперечення на заяву прокуратури, зазначивши, окрім іншого, що строк позовної давності в цій справі вже минув.

21 серпня 2007 року Апеляційний господарський суд відхилив заяву Генеральної прокуратури як таку, що подана поза межами трирічного строку позовної давності з моменту подій, які оспоруються.

11 жовтня 2007 року Верховний суд підтримав апеляційну скаргу Генеральної прокуратури, скасував рішення Апеляційного господарського суду та задовольнив позов прокурора в повному обсязі.

Верховний суд зазначив, що заява Генеральної прокуратури стосувалася визнання договорів відчуження недійсними, а отже, відповідно до статті 217 Цивільного кодексу, прийнятого 12 червня 2003 року, такі вимоги не обмежуються строками позовної давності.

За даним рішенням угоди від 29 січня 2001 року та 25 квітня 2003 року були визнані недійсними, а кожна зі сторін мала повернути іншій стороні те, що вона отримала внаслідок укладення таких угод.

7 грудня 2007 року компанія-заявник подала заяву в порядку нагляду на рішення від 11 жовтня 2007 року, в якій вказала, що незалежним експертом було проведено оцінку будівлі, яка з урахуванням поліпшень, проведених компанією-заявником, складає 8 550 000 молдавських леїв (приблизно 511 440 євро).

Водночас компанія-заявник не покидала будівлю, що була предметом спору, оскільки в ній розташовувалися виробничі лінії, і пошук нової будівлі та їх переміщення потребував часу та ресурсів.

Оскільки компанія V. не потребувала повернення будівлі, компанія-заявник запропонувала їй укласти мирову угоду про врегулювання, відповідно до якої компанія-заявник зберігала би право власності на будівлю в обмін на сплату нею 325 092 молдавських леїв (приблизно 19 328 євро).

	<p>20 березня 2008 року в рамках процедури нагляду Верховний суд залишив в силі мирову угоду, і на цій підставі Верховний суд скасував своє попереднє рішення та відхилив скаргу прокурора.</p> <p>З матеріалів справи не вбачається, чи компанія В. повернула компанії-заявникові суму, отриману в результаті продажу будівлі від 25 квітня 2003 року.</p>
Констатоване порушення (стаття):	<p>Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд).</p> <p>Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (право на мирне володіння майном).</p>
Дата прийняття:	18/06/2019
Дата набуття статусу остаточного:	18/06/2019 (Комітет)
Назва:	CASE OF BELCENCOV v. THE REPUBLIC OF MOLDOVA (Application no. 4457/09)
Зміст:	<p>У 2007 році заявникові та Б. було пред'явлено обвинувачення у торгівлі людьми та спробі організувати передачу С. до іншої країни з метою сексуальної експлуатації.</p> <p>8 червня 2007 року суд визнав заявника винним за пред'явленим обвинуваченням на підставі свідчень, наданих Б., потерпілою С. та двома іншими свідками. Заявник свою провину не визнавав, а заявляв, що його участь обмежувалася лише перевезенням С.</p> <p>Суд призначив Б. покарання у виді семи років позбавлення волі, але звільнив від відбуття у зв'язку з тим, що вона була інфікована ВІЛ. Заявникові призначили покарання у виді восьми років позбавлення волі. Сторона обвинувачення та заявник оскаржили вирок до апеляції.</p> <p>6 грудня 2007 року, заслухавши сторону обвинувачення, заявника та потерпілу, апеляційний суд дійшов висновку, що сторона обвинувачення не надала достатніх доказів того, що заявник діяв спільно з Б., і що суд першої інстанції ґрунтував свої висновки переважно на свідченнях Б. На думку апеляційного суду, докази, надані стороною обвинувачення, не були достатніми для того, щоб встановити вину заявника поза межами розумного сумніву. На цій підставі апеляційний суд задовольнив апеляцію заявника та виправдав його за всіма пред'явленими обвинуваченнями. Вирок щодо Б. було залишено в силі та зазначено, що вона почне відбувати покарання після досягнення її дитиною восьмирічного віку. Сторона обвинувачення оскаржила рішення апеляції.</p> <p>1 квітня 2008 року Верховний суд провів судове слухання без участі заявника та його адвоката; як вбачається з матеріалів справи, судова</p>

	<p>повістка була направлена заявникові, проте повернута без вручення, оскільки заявник не проживав за вказаною адресою.</p> <p>Під час провадження заявник був представлений адвокатом pro bono, і жодного зі свідків не було допитано. Зі слів заявника, його адвокат не отримував судових повісток про судове слухання.</p> <p>За наслідками розгляду Верховний суд скасував рішення апеляції, підтримав засудження заявника судом першої інстанції та направив справу щодо Б. на новий розгляд.</p> <p>20 жовтня 2008 року апеляційний суд повторно розглянув справу проти заявника без його участі та участі його адвоката. За наслідками такого перегляду суд апеляційної інстанції відмовив у задоволенні скарги заявника; задовольнив скаргу сторони обвинувачення та призначив Б. покарання у виді семи років позбавлення волі без звільнення від відбуття покарання в установі закритого типу.</p> <p>27 листопада 2008 року заявника було затримано на його робочому місці та проінформовано про рішення Верховного суду від 1 квітня 2008 року та апеляційного суду від 20 жовтня 2008 року. Заявник оскаржив рішення апеляції, стверджуючи, що рішення було постановлено за його відсутності, а обвинувачення ґрунтується на припущеннях.</p> <p>28 квітня 2009 року Верховний суд провів судове слухання за присутності заявника, його адвоката, потерпілої та сторони обвинувачення; суд зазначив, що апеляційний суд здійснював перегляд вироку лише щодо Б., оскільки остаточний вирок щодо заявника було прийнято 1 квітня 2008 року, а тому всі посилання на заявника в рішенні апеляції від 20 жовтня 2008 року мають бути видалені.</p> <p>2 червня 2009 року заявник подав скаргу до Верховного суду, стверджуючи, що мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції, оскільки його не було викликано на засідання 1 квітня 2008 року; потерпіла С. також подала скаргу про те, що вона була відсутня на засіданні 1 квітня 2008 року, і заявляла, що заявника було несправедливо засуджено, оскільки він невинний.</p> <p>28 жовтня 2010 року Верховний суд відхилив апеляції, оскільки заявника було викликано на судове засідання, і його було представлено адвокатом pro bono.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд).

Дата прийняття:	18/06/2019
Дата набуття статусу остаточного:	18/06/2019 (Комітет)
Назва:	CASE OF BODIU v. THE REPUBLIC OF MOLDOVA <i>(Application no. 7516/10)</i>
Зміст:	<p>Заявник подав позовну заяву проти Х., в якій він вимагав визнання за ним права власності на будинок як за спадкоємцем його батька; Х., в свою чергу, подала зустрічний позов, яким просила визнати за нею право власності, оскільки, з її слів, цей будинок будувала вона.</p> <p>20 грудня 2007 року районний суд відхилив зустрічну позовну заяву Х., а заяву заявника задовольнив у повному обсязі.</p> <p>Не погодившись, Х. подала апеляцію на рішення суду. 20 травня 2008 року Кишинівський апеляційний суд підтримав попереднє рішення суду, а скаргу Х. відхилив. Окрім іншого, Х. не була присутньою на засіданнях суду під час розгляду її скарги, хоча на вказану нею адресу неодноразово направлялись судові повістки. Рекомендовані листи повертались без вручення з тієї підстави, що Х. не проживає за вказаною нею в скарзі адресою. Рішення апеляційної інстанції набуло статусу остаточного після спливу двомісячного строку, наданого для касаційного оскарження (подачі апеляції з питань права).</p> <p>11 травня 2009 року Х. подала касаційну скаргу (апеляцію з питань права) до Верховного суду, зазначивши, що про рішення апеляції від 20 травня 2008 року вона дізналась лише 23 квітня 2009 року. У її заяві було зазначено ту ж саму адресу, що і в апеляційній скарзі. Заявник просив відмовити у задоволенні апеляції з питань права на тій підставі, що вона подана поза межами строку, встановленого для касаційного оскарження, мотивуючи це тим, що Х. сама ініціювала апеляційне провадження, а тому вона мала знати про хід провадження, а не чекати одного року, щоб дізнатись про це.</p> <p>16 жовтня 2009 року Верховний суд задовольнив апеляцію з питань права, подану Х., попередні рішення судів скасував та постановив нове рішення, яким право власності на будинок визнав у рівних частках між заявником та Х. Суд, окрім іншого зазначив, що Х. не подала апеляційну скаргу з питань права поза межами встановленого строку, оскільки відсутнє підтвердження інформування заявниці про повний текст рішення від 20 травня 2008 року.</p> <p>Суд також зазначив, що доказів дати, коли заявниці стало відомо про оспорюване рішення суду, немає, а тому її апеляційна скарга з питань права подана вчасно. Це рішення набрало законної сили.</p>

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд). Порушення статті 1 Першого протоколу Конвенції (право на мирне володіння майном).
Дата прийняття:	18/06/2019
Дата набуття статусу остаточного:	18/06/2019 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF CANTER AND MAGALEAS v. THE REPUBLIC OF MOLDOVA AND RUSSIA</u> (Application no. 7529/10)
Зміст:	<p>2 березня 2005 року двох заявників було затримано органами влади самопроголошеної «Придністровської Молдавської Республіки» та поміщено під варту у зв'язку з підозрою у вчиненні умисного вбивства. 1 червня 2009 року їх було визнано винними за пред'явленим обвинуваченням судом самопроголошеної «Придністровської Молдавської Республіки» та призначено покарання у виді 14 років і шести місяців та 14 років позбавлення волі відповідно.</p> <p>4 серпня 2009 року Верховний суд самопроголошеної «Придністровської Молдавської Республіки» залишив у силі вирок суду, проте зменшив строк призначеного покарання першому заявникові до 14 років позбавлення волі.</p> <p>Із матеріалів справи не вбачається, що заявники інформували органи влади Молдови про постановлення щодо них вироку самопроголошеною «Придністровською Молдавською Республікою».</p> <p>У грудні 2014 року заявники оскаржили своє ув'язнення за виключними обставинами до Верховного суду Молдови, який 14 лютого 2015 року підтримав їхні апеляційні скарги та скасував вироки суду самопроголошеної «Придністровської Молдавської Республіки», вказавши, що вироки були ухвалені незаконним/неконституційним судом.</p> <p>Заявників було звільнено 20 липня та 20 серпня 2015 року відповідно з причин, не пов'язаних з постановленням рішення Верховним судом Молдови 14 лютого 2015 року.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Відсутність порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) державою Молдова. Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) державою Російська Федерація.

Дата прийняття:	18/06/2019
Дата набуття статусу остаточного:	18/06/2019 (Комітет)
Назва:	CASE OF VIERU v. THE REPUBLIC OF MOLDOVA (Application no. 25763/10)
Зміст:	<p>У 2007 році проти заявника було порушено кримінальні провадження за обвинуваченням у незаконному привласненні майна.</p> <p>25 квітня 2008 року прокурор припинив провадження проти заявника у зв'язку з відсутністю доказів. Г. в порядку цивільного провадження оскаржив це рішення прокурора.</p> <p>26 червня 2009 року слідчий суддя округу Centru відхилив скаргу Г. та підтримав рішення прокурора від 25 квітня 2008 року. Це рішення набуло статусу остаточного. Надалі. Г. подав заяву про його перегляд у зв'язку з виключними обставинами до Верховного суду. 26 січня 2010 року Верховний суд задовольнив скаргу Г., скасував рішення слідчого судді та повернув справу на новий розгляд; суд зазначив, що слідчий суддя не перевіряв належним чином доводи скарги Г.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд).
Дата прийняття:	18/06/2019
Дата набуття статусу остаточного:	18/09/2019 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF CHERNEGA AND OTHERS v. UKRAINE (Application no. 74768/10)
Зміст:	<p>Одинадцять заявників брали участь у протестах, які мали місце в травні, червні та липні 2010 року проти вирубки дерев у парку ім. Горького у м. Харкові у зв'язку з будівництвом дороги.</p> <p>Цей район охоронявся найнятими підрядником будівництва охоронцями; працівники поліції також були присутні.</p> <p>Заявники стверджували, що дев'ятого заявника 27 травня 2010 року побили невідомі чоловіки в жилетах оранжевого кольору; на сьомого заявника кількома днями пізніше було вчинено напад чоловіками в чорному одязі зі значками охоронної компанії КП «Муніципальна охорона», з якою головний підрядник уклав договір про охорону.</p>

	<p>Заявники стверджували, що третьому заявникові 2 червня 2010 року погрожували двоє робітників з бензопилою, хоча Уряд стверджував, що протестувальники самі підійшли до робітників, які тримали в руках обладнання.</p> <p>Перші шість заявників, восьмий та десятий заявники були затримані під час протестів; надалі їх було звинувачено у злісній непокорі працівникам правоохоронних органів покинути будівельний майданчик.</p> <p>Першого та другого заявників було визнано винними за пред'явленим обвинуваченням та призначено покарання у виді п'ятнадцяти днів адміністративного арешту, який було скорочено до дев'яти днів за результатами апеляційного оскарження. Заявники не були присутні під час апеляційного провадження. Шостого заявника (затриманого іншого дня та на підставі іншого обвинувачення, аніж пред'явленого решті заявників) було засуджено до десяти днів адміністративного арешту, тоді як іншим заявникам було призначено покарання у виді штрафу або ж провадження щодо них були припинені.</p> <p>Протестувальники, включаючи заявників, скаржилися до органів влади, що вони були піддані нападам з боку робітників та охоронців під час акцій протесту, і що правоохоронні органи не вчинили жодних дій для їх захисту. Ані органи прокуратури, ані правоохоронні органи не порушили кримінальні провадження за цим фактом.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Відсутність порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) у її матеріальному аспекті щодо сьомого та дев'ятого заявника.</p> <p>Порушення статті 3 Конвенції у процесуальному аспекті щодо сьомого та дев'ятого заявників.</p> <p>Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) щодо першого та другого заявників.</p> <p>Порушення статті 11 Конвенції (право на свободу зібрань та об'єднань) щодо першого та другого заявників, що стосується їх арешту та ув'язнення.</p> <p>Відсутність порушення статті 11 Конвенції щодо третього, четвертого та п'ятого заявників, стосується їх арешту та ув'язнення.</p> <p>Відсутність порушення статті 11 Конвенції щодо шостого заявника, що стосується його арешту та ув'язнення.</p> <p>Порушення статті 11 Конвенції щодо сьомого та дев'ятого заявників, що стосується заходів 27 та 31 травня 2010 року відповідно.</p>

Дата прийняття:	18/06/2019
Дата набуття статусу остаточного:	18/09/2019 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF VLADIMIR USHAKOV v. RUSSIA (Application no. 15122/17)
Зміст:	<p>Заявник – Володимир Миколайович Ушаков, громадянин Російської Федерації, народився та проживає у м. Вантаа (Фінляндія); з 1999 року заявник має дозвіл на постійне проживання у Фінляндії.</p> <p>У 2009 році заявник одружився з І. – громадянкою Російської Федерації, яка мала тимчасовий дозвіл на проживання у Фінляндії, що спливав влітку 2015 року.</p> <p>24 грудня 2012 року у заявника та І. народилась донька В.</p> <p>Відповідно до законодавства Фінляндії подружжя здійснювало спільну опіку над дитиною. В. отримала тимчасовий дозвіл на проживання, дійсний до грудня 2014 року; у невстановлену дату вона набула російське громадянство.</p> <p>В січні 2013 року І. була уражена двома інсультами, внаслідок чого їй було частково паралізовано, а в подальшому госпіталізовано.</p> <p>Заявник одноособово здійснював опіку над донькою. Батько І. часто відвідував її під час лікування.</p> <p>В квітні 2013 року І. було виписано з лікарні, проте рухливість однієї руки та ноги відновлена не була.</p> <p>Оскільки відносини між заявником та І. ймовірно погіршились, І. в червні 2013 року повернулася до Росії разом зі своїм батьком для подальшого лікування та відновлення.</p> <p>Донька В. залишилась із заявником.</p> <p>У липні 2013 року заявник відвіз доньку до його батьків та тітки, які проживали в Норвегії та в період роботи заявника піклувалися про дитину.</p> <p>Повернувшись до Фінляндії в серпні 2013 року, І. ініціювала провадження, вимагаючи повернення доньки до Фінляндії на підставі Конвенції про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей. В жовтні 2013 року таке провадження було припинено, оскільки заявник повернув доньку до Фінляндії.</p> <p>Після процесу розлучення заявника та І., порушеного в серпні 2013 року, районний суд м. Вантаа (Фінляндія) в період між листопадом 2013 року та березнем 2014 року ухвалив п'ять проміжних рішень, згідно з якими до постановлення рішення по суті заявник та І. здійснюють спільну опіку над В.</p>

14 листопада 2013 року на клопотання заявника про ризик виїзду дитини за межі Фінляндії без його згоди її паспорт було здано на зберігання до поліції.

11 квітня 2014 року шлюб між заявником та І. було розірвано.

Рішенням районного суду м. Вантаа від 23 грудня 2014 року встановлено, що І. здійснює спільну опіку над дитиною разом із заявником, проте дитина має залишитись з батьком; окрім іншого, суд встановив графік побачень І. з В. до 2019 року. Ухвалюючи таке рішення, суд врахував стан здоров'я І. та той факт, що вона мала проходити подальшу реабілітацію; окрім іншого, суд вказав, що у зв'язку із частковою втратою рухливості І. не зможе оперативно реагувати на активну поведінку дитини та запобігати небезпечним ситуаціям.

І. подала апеляційну скаргу на таке рішення, проте 20 листопада 2015 року Хельсінський апеляційний суд відхилив її скаргу та підтримав рішення суду першої інстанції, зазначивши, що заявник та І. здійснюють спільну опіку над дитиною, а тому І. не може покинути Фінляндію з дитиною без згоди на це заявника.

26 лютого 2016 року Верховний суд відхилив касацію І.

Під час апеляційного провадження, 5 лютого 2015 року І. разом з В. прибула до Росії без згоди заявника, та проінформувала заявника про те, що вона не збирається разом з донькою повертатися до Фінляндії. 20 лютого 2015 року заявник звернувся до Міністерства юстиції Фінляндії з заявою про повернення дитини на підставі Гаазької Конвенції.

6 серпня 2015 року, після невдалих спроб домовитися з І. щодо повернення дитини до Фінляндії, заявник звернувся до Дзержинського районного суду м. Санкт-Петербурга, вимагаючи повернення дитини до Фінляндії на підставі Гаазької Конвенції.

І. заперечувала проти цього: зазначала, що дитина не розуміє фінської мови, вона вже пристосувалась до нового оточення та потребує надання медичної підтримки; вказала, що в заявника наявні психічні розлади. Уповноважений з прав дитини у м. Санкт-Петербург вказав, що повернення дитини до Росії не було незаконним, а наявні в дитини хвороби можуть завдати їй фізичної шкоди в разі повернення до Фінляндії.

Проте рішенням Дзержинського районного суду м. Санкт-Петербурга від 2 грудня 2015 року вимоги заявника було задоволено та постановлено негайно повернути дитину до Фінляндії.

3 лютого 2016 року Санкт-Петербурзьким міським судом в порядку апеляційного провадження попереднє рішення суду було скасовано, а у задоволенні вимог заявника повернути дитину відмовлено. Суд

	<p>вказав, що рішення фінського суду не набрало законної сили, а дії І. щодо повернення дитини до Росії не були незаконними; зазначав, що дитина була інтегрована в російське суспільство, для неї були створені всі необхідні умови, а той факт, що дитина відвідувала дитячий садок, проживаючи в Фінляндії в період з листопада 2014 по січень 2015 року не є підтвердженням інтеграції дитини до фінського суспільства. Заявник оскаржував таку відмову в порядку нагляду та до суду касаційної інстанції, проте його заяви були відхилені.</p> <p>Окрім іншого, 7 вересня 2016 року Приморський районний суд м. Санкт-Петербурга ухвалив рішення, яким місце проживання В. було встановлено разом з І., і зобов'язано заявника сплачувати аліменти на дитину, починаючи з 8 червня 2015 року.</p> <p>У подальшому з приводу сплати аліментів було відкрито виконавче провадження; як забезпечувальний захід заявникові було обмежено виїзд з території Росії. Відповідно до цього ж самого рішення заявник не має можливості в'їхати до Росії.</p> <p>Станом на 13 лютого 2018 року борг заявника зі сплати аліментів складав 494 644 рублів.</p> <p>Заявник не бачив свою доньку з того моменту, як вона покинула Фінляндію.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>18/06/2019</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>18/09/2019 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
<p>Назва:</p>	<p>CASE OF HADDAD v. SPAIN <i>(Application no. 16572/17)</i></p>
<p>Зміст:</p>	<p>В січні 2012 року заявник Х. – сірієць, та його дружина – іспанка за національністю, залишили Сирію з їхніми трьома малолітніми дітьми у зв'язку із воєнними діями та прибули до Іспанії. Зі спливом одного місяця після їх прибуття дружина заявника звернулась із заявою в кримінально-процесуальному порядку за фактом домашнього насильства з боку її чоловіка.</p> <p>2 лютого 2012 року суддя постановив тимчасовий обмежувальний припис, який включав в себе кримінально-правові заходи, які забороняли заявникові наблизитись до дружини та дітей, та цивільно-</p>

	<p>правові заходи, які тимчасово позбавляли заявника батьківських прав та обов'язків.</p> <p>15 червня 2012 року регіональний департамент м. Мадрида вирішив, що троє дітей заявника (у віці дев'яти, шести та одного року) позбавлені батьківського піклування, а тому мають бути поміщені до притулку. Заявника не було проінформовано про таке рішення. Заявник дізнався про слухання щодо підтвердження батьківства з офіційної газети м. Мурсії.</p> <p>27 вересня 2013 року кримінальний суд виправдав заявника за всіма пред'явленими йому обвинуваченнями та скасував кримінально-правові та цивільно-правові заходи від 2 лютого 2012 року.</p> <p>11 лютого 2015 року суд першої інстанції м. Мурсії встановив місце проживання доньки заявника з прийомною сім'єю у зв'язку з її усиновленням. 13 березня 2015 року заявник та його дружина подали окремі апеляційні скарги на це рішення. 7 квітня 2016 року їхні апеляційні скарги були відхилені, а попереднє рішення суду – залишено без змін.</p> <p>26 лютого 2016 року регіональний департамент м. Мадрида припинив опіку над двома синами заявника та прийняв рішення про їх повернення батькові. Заявник подав скаргу amparo¹ до Конституційного суду та стверджував, що судові рішення не сприяли відновленню зв'язку його дочки з сім'єю у зв'язку з помилками у висновках органів державної влади, якими керувались суди при постановленні своїх рішень. Конституційний суд визнав апеляцію заявника в порядку amparo неприйнятною.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>18/06/2019</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>18/09/2019 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
<p>Назва:</p>	<p>CASE OF MEHMET REŞİT ARSLAN AND ORHAN BİNGÖL v. TURKEY (Application nos. 47121/06; 13988/07; 34750/07)</p>
<p>Зміст:</p>	<p>Заявники, громадяни Туреччини, були засуджені у 1992 та 1995 роках відповідно за членство у незаконній збройній організації та отримали покарання у виді довічного позбавлення волі.</p>

¹ процедура amparo – спеціалізований інститут конституційного контролю

	<p>13 березня 2006 року перший заявник звернувся з проханням до адміністрації тюрми дозволити йому використовувати комп'ютер та мати доступ до мережі Інтернет на підставі Закону про виконання покарань.</p> <p>Керівництво та наглядова рада тюрми надала свій негативний висновок на таке прохання, зазначивши, що перший заявник підтримував зв'язки з іншими ув'язненими, які були членами незаконної збройної організації, та що він не відвідував жодних курсів. Адміністрація установи виконання покарань підтримала таку думку та відмовила у задоволенні прохання першого заявника.</p> <p>3 квітня 2006 року перший заявник звернувся до судді, відповідального за питання, пов'язані з виконанням покарань, зазначивши, що до його ув'язнення він був студентом медичного напрямку, а тому хотів отримати доступ до аудіовізуальних матеріалів для продовження навчання.</p> <p>В іншому випадку заявник міг би оплатити необхідне обладнання за рахунок власних коштів. Суд відхилив його клопотання.</p> <p>Перебуваючи в місцях позбавлення волі перший заявник придбав електронний пристрій у тюремної влади, який мав функцію калькулятора та перекладача з англійської на турецьку мову, і отримав дозвіл використовувати такий пристрій в камері.</p> <p>Після переведення до іншої установи виконання покарань цей пристрій було вилучено у першого заявника та поміщено на зберігання з тієї підстави, що такий прилад не входив до списку дозволених речей.</p> <p>Перший заявник подав скаргу до суду, проте вона була відхилена.</p> <p>Після переведення до тюрми з суворим режимом перший заявник звернувся до адміністрації з проханням надати йому дозвіл на доступ та використання комп'ютера. Адміністрація установи відхилила його запит; перший заявник знову звернувся до суду, проте безуспішно.</p> <p>1 серпня 2006 року другий заявник звернувся до адміністрації установи виконання покарань з проханням надати йому дозвіл використовувати комп'ютер та мережу Інтернет. Заступник керівника пенітенціарної служби Міністерства юстиції відхилив його прохання. Другий заявник оскаржив відмову до суду, проте його скарга була відхилена.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 2 Першого протоколу до Конвенції (право на освіту).</p>

Дата прийняття:	18/06/2019
Дата набуття статусу остаточного:	18/09/2019 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF LEYLA CAN v. TURKEY</u> (Application no. 43140/08)
Зміст:	<p>Справа стосувалася заміни імен біологічних батьків усиновленої дитини у її свідоцтві про народження (документах про цивільний стан дитини).</p> <p>2006 року заявниця усиновила дитину, яка народилась у вересні 1999 року. Під час завершення процедури усиновлення дитина була внесена до реєстру з прізвищем заявниці. Заявниці також було дозволено змінити ім'я дитини.</p> <p>7 листопада 2006 року заявниця звернулася до окружного суду з проханням замінити імена біологічних батьків дитини на імена усиновлювачів в її свідоцтві про народження та зазначила, що в іншому випадку це може призвести до суперечностей та мати негативні наслідки для дитини.</p> <p>Районний суд відхилив заяву заявниці, вказавши, що дитина не була залишена без батьківського піклування, її біологічні батьки були відомі; така зміна могла би призвести до суперечностей в її походженні. Зрештою, суд вказав, що заявниця, яка усиновила дитину, не може бути суб'єктом, який вправі ініціювати внесення змін до інформації про батьків дитини. Касаційний суд відхилив апеляцію з питань права.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).
Дата прийняття:	20/06/2019
Дата набуття статусу остаточного:	20/06/2019 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF KOTENKO AND OTHERS v. UKRAINE</u> (Applications nos. 2575/09 and 3 others)
Зміст:	Заявники скаржилися, що національні суди належним чином не обґрунтували своїх рішень і не розглянули відповідні та важливі аргументи, надані заявниками в ході проваджень у їхніх справах.

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) щодо скарг В. Котенка, Л. Кобілевої, В. Кострицького. Відсутність порушення пункту 1 статті 6 Конвенції щодо скарги Т. Русначенка.
Дата прийняття:	20/06/2019
Дата набуття статусу остаточного:	20/06/2019 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF BELEY v. UKRAINE</u> (Application no. 34199/09)
Зміст:	Заявник скаржився, що його затримання працівниками Волноваського відділу міліції ГУПН в Донецькій області не було законним з 14 години 27 травня 2008 року до 19 годин 52 хвилин 28 травня 2008 року, оскільки не було запроTOCOLьовано та не відповідало вимозі закону. Заявник також скаржився, що він був підданий тортурам та катуванню у Волноваському відділі міліції ГУПН в Донецькій області 27 травня 2008 року, і органи влади не ефективно провели розслідування скарг заявника.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканість). Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) у зв'язку із відсутністю ефективного розслідування скарг заявника на тортури з боку працівників правоохоронних органів. Суд постановив, що заявника було піддано катуванню на порушення статті 3 Конвенції.
Дата прийняття:	20/06/2019
Дата набуття статусу остаточного:	20/09/2019 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF CHIARELLO v. GERMANY</u> (Application no. 497/17)
Зміст:	Заявник працював на посаді тюремного охоронця. В січні 2008 року поліція допитала його про мобільний телефон, який було незаконно доставлено в установу виконання покарань у грудні 2006 року.

	<p>В травні 2008 року заявника було звинувачено в одержанні неправомірної вигоди в розмірі 200 євро, незаконній доставці мобільного телефону та передачі його засудженому.</p> <p>В січні 2010 року основне провадження проти заявника було порушено в районному суді. Після чотирнадцяти судових слухань суд визнав заявника винним в одержанні неправомірної вигоди та призначив покарання у виді одного року та чотирьох місяців позбавлення волі з іспитовим строком.</p> <p>Заявник подав скаргу на вирок, і в листопаді 2011 року регіональний суд обвинувальний вирок щодо заявника скасував та виправдав його. Сторона обвинувачення, не погодившись, подала апеляцію з питань права. В січні 2013 року суд апеляційної інстанції скасував рішення регіонального суду та направив справу на новий розгляд.</p> <p>Нове апеляційне провадження було розпочато, і в квітні 2015 року регіональний суд визнав заявника винним в одержанні неправомірної вигоди та призначив покарання у виді восьми місяців ув'язнення. Однак суд звільнив заявника від відбуття покарання з іспитовим строком та зазначив, що три місяці вже були відбуті у зв'язку із надмірною тривалістю провадження. Заявник подав апеляцію з питань права, а пізніше конституційну скаргу, проте в квітні та липні 2016 року відповідно вони були відхилені.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Відсутність порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) щодо тривалості кримінального провадження.</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>20/06/2019</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>20/09/2019 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
<p>Назва:</p>	<p>CASE OF LOUPAS v. GREECE <i>(Application no. 21268/16)</i></p>
<p>Зміст:</p>	<p>17 серпня 2007 року Трудовий суд Женеви постановив судовий наказ, яким було зобов'язано заявницю та Грецьку Республіку сплатити 181 845 швейцарських франків особі Н. – громадянину Філіппін, який був працевлаштований до резиденції заявниці як один із членів внутрішнього персоналу з жовтня 2001 року по грудень 2005 року.</p> <p>Ця сума відповідала розрахункам по заробітній платі Н., виплатам за понаднормову роботу та години робіт у святкові дні.</p> <p>20 вересня 2007 року Грецька Республіка та заявниця оскаржили рішення Трудового суду Женеви до апеляції.</p>

	<p>5 лютого 2008 року Голова суду визнав скаргу непринятною. Грецька Республіка та заявниця подали скаргу до Федерального суду, проте безуспішно.</p> <p>За дорученням Генерального секретаря Міністерства закордонних справ генеральний інспектор МЗС відкрив дисциплінарне провадження щодо заявниці.</p> <p>Рішенням від 28 травня 2009 року дисциплінарна колегія МЗС відхилила дисциплінарні обвинувачення проти заявниці у порушенні її посадових обов'язків, неналежному їх виконанні, що не відповідало належному представництву країни.</p> <p>8 вересня 2009 року генеральний інспектор Державного управління звернувся до суду з вимогою скасувати рішення дисциплінарної колегії МЗС.</p> <p>Вищий адміністративний суд скасував рішення дисциплінарної комісії та вирішив застосувати до заявниці дисциплінарне стягнення у виді шести місяців тимчасової зупинки виплати заробітної плати.</p> <p>Заявниця скаржилася, що Вищий адміністративний суд не прийняв до уваги інші офіційні документи, а його рішення в основному ґрунтувалося на доводах доповідача дисциплінарної колегії МЗС.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>20/06/2019</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>20/09/2019 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
<p>Назва:</p>	<p>CASE OF A AND B v. CROATIA (Application no. 7144/15)</p>
<p>Зміст:</p>	<p>В червні 2004 року перша заявниця А. (мати) звернула увагу на дивну поведінку другої заявниці – своєї доньки Б., після розмови з якою і з'ясування певних обставин щодо поведінки батька Б. негайно зателефонувала на гарячу лінію та зареєструвалась на прийом до спеціалізованої клініки із захисту дітей.</p> <p>Надалі А. повідомила і поліцію, яка почала розслідування щодо її звинувачень.</p> <p>Дитину оглянули медичні спеціалісти та психологи під час провадження, в якому батько С. також стверджував, що А. чинить фізичний та емоційний тиск на дитину.</p>

	<p>Окрім інших процесуальних дій поліція допитала педіатра, який лікував дитину, а також двох вихователів з її дитячого садочка.</p> <p>Окрім іншого, дитина також була оглянута гінекологом, який зазначив, що жодних пошкоджень, які мають зв'язок із сексуальним насиллям, встановлено не було. Пізніше також було допитано групу лікарів зі спеціалізованої клініки із захисту дітей, які не встановили слідів сексуального насилля, проте встановили елементи тиску зі сторони матері на дитину.</p> <p>Була рекомендована підтримка дитини та консультування її батьків.</p> <p>Поліція продовжила своє розслідування, допитавши батька С. в серпні 2014 року. Він заперечував, що ображав свою доньку та висунув зустрічні звинувачення А. у фізичному насиллі щодо дитини.</p> <p>Було також підготовлено психологічні висновки в листопаді та грудні 2014 року.</p> <p>У грудні 2014 року державна прокуратура вирішила закрити кримінальну справу, зазначивши, що не може зробити висновок про те, що С. вчинив злочинні діяння.</p> <p>У своєму офіційному рішенні, прийнятому в січні 2015 року, прокуратура також зазначила, що старі або нові травми, викликані сексуальним насиллям, відсутні. Дитина проявила несумісний інтерес, проте це не може бути пов'язано з насильством зі сторони батька.</p> <p>У доповіді також мало місце припущення, що сама мати підштовхнула дитину висунути звинувачення проти батька.</p> <p>В жовтні 2015 року заяву А. про відкриття кримінальної справи проти С. було відхилено; це рішення було залишено в силі судом апеляційної інстанції в грудні цього ж року.</p> <p>У серпні 2014 року центр соціального захисту, що відповідав за цю справу, прийняв рішення про застосування до батьків А. та С. заходів нагляду. Справа включала також в себе декілька проваджень з приводу опіки Б.</p> <p>Перша заявниця стверджувала, що органи влади не надали адекватної відповіді на її твердження про сексуальне насилля С. над донькою Б., і що в неї були відсутні ефективні засоби правового захисту в цьому відношенні.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Відсутність порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) в її процесуальному аспекті.</p> <p>Відсутність порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).</p>

Огляд рішень Європейського суду з прав людини. Рішення за період з 18.06.2019 по 21.06.2019 / Відпов. за вип.: Тарасенко О. Ю., Мордас Д. П., Бабанли Р. Ш. — Київ, 2019. — Вип. 22. — 21 стор.

Застереження:

1. Огляд окремих судових рішень, зокрема й їх переклад, здійснюється працівниками департаменту аналітичної та правової роботи Верховного Суду з використанням матеріалів, розміщених на веб-сайтах Європейського суду з прав людини:
<https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>,
<https://hudoc.echr.coe.int>.
2. Огляд рішень здійснюється з метою ознайомлення з їх коротким змістом. Для повного розуміння суті висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним на веб-ресурсах Європейського суду з прав людини.
3. Інформація має суто допоміжний і довідковий характер та не має на меті висвітлити суть усієї проблематики, яка вирішується відповідними судовими рішеннями.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua